

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาต่างๆของประเทศไทยในปัจจุบัน ชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่สำคัญจากการที่คนขาดคุณภาพ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ๆไม่ได้รับการศึกษาที่ดี อันเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ บริบท สิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งได้แก่พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ขาดการทำหน้าที่พัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ มีความไม่พร้อมในการจัดให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มเด็ก เยาวชน กลุ่มผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งกลุ่มคนพิการ ผู้ยากจน และผู้อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล เป็นปัญหา อุปสรรค ในการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาค ทั้งถึงและมีคุณภาพ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั้งถึงและเสมอภาค อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รัฐจึงมีนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542 จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยตามความหมายของกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กแรกเกิดถึง5ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าเด็กเล็กช่วงวัยสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคล ตลอดจนเพื่อเป็นการวางรากฐานการศึกษาที่สำคัญของมนุษย์อันจะส่งผลถึงชีวิตของบุคคลในอนาคต แต่จากสถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ดำเนินการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้านมาตรฐานการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบข้อเท็จจริงจากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรองในเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)ซึ่งพบว่าโดย

ภาพรวมเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้าในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และ จริยธรรม ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สรุปประเด็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้าน คุณภาพผู้เรียน ได้แก่ เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมในการจัดการศึกษา ปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็ก ปฐมวัยได้อย่างทั่วถึง ขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กตามวัยที่ถูกต้องเหมาะสม และเด็ก บางส่วนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทำให้ขาดโอกาสในการรับบริการ การจัดการ ศึกษาปฐมวัยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลาย ประการ อาทิ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านกระบวนการบริหารจัดการซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งล้วนมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาปฐมวัยโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ.2545)

การจัดการศึกษาปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจได้ประกาศใช้ โดยทำการถ่ายโอนภารกิจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแต่เดิม อยู่ในความดูแลของ สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กรมศาสนา และ กรมพัฒนาชุมชน มายังท้องถิ่นแต่ละแห่ง เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการถ่ายโอน ภารกิจดังกล่าว เป็นการดำเนินงานที่ขาดความพร้อมในหลายด้าน จะเห็นได้จากความไม่พร้อมใน หลายด้าน เช่น ในด้านบุคลากร ท้องถิ่นยังขาดแคลนบุคลากรในด้านการศึกษา จะเห็นได้จาก ท้องถิ่นแต่ละแห่ง ยังไม่ได้เปิดกรอบอัตรากำลังเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านงบประมาณ จะเห็นได้จากท้องถิ่นแต่ละแห่ง ไม่ได้ตั้งเงินงบประมาณในการ พัฒนาศูนย์ และการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างเพียงพอ ในด้าน วัสดุอุปกรณ์ จะเห็นได้จากการที่ท้องถิ่นแต่ละแห่ง ไม่ได้จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการ สอน อาคารสถานที่ ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเพียงพอ และในด้านการบริหารจัดการ จะเห็น ได้จากท้องถิ่นในแต่ละแห่ง ไม่มีแผนงาน แผนการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนผู้บริหารท้องถิ่นส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจในหลักการของการจัดการศึกษา ไม่มีความรู้ด้าน การบริหารสถานศึกษา เป็นต้น

เทศบาลตำบลป่าจั่ว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งหนึ่ง ที่ได้ดำเนินการตามนโยบายในด้านการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระดับ ปฐมวัยเป็นหลัก เนื่องจากการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาที่เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กใน การศึกษาในระดับสูงต่อไป ในปีพ.ศ. 2553 เทศบาลตำบลป่าจั่ว มีสถานศึกษา ที่อยู่ในรูปแบบของ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 7 แห่ง มีครูผู้ดูแลเด็ก 13 คน จำนวนเด็กรวม 150 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 7 แห่งตามข้างต้น เทศบาลตำบลป่าจ้อย ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาจากหลายองค์กร เช่น สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กรมพัฒนาชุมชน และกรมศาสนา ในระยะแรกการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากเทศบาลตำบลป่าจ้อยขาดความพร้อมในหลายๆด้าน เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ในหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย ความเพียงพอของพนักงานผู้ปฏิบัติงาน การขาดเงินงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา ซึ่งมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับการจัดสรรงบประมาณด้านอื่นๆ อาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์ ยังไม่มีคุณภาพ ขาดการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้อย เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเพื่อเป็นการสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงควรที่จะศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้อย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยมุ่งแสวงหาคำตอบว่า เทศบาลตำบลป่าจ้อย มีความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างไร และเทศบาลตำบลป่าจ้อยมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างไร โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลตำบลป่าจ้อยในการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย และสร้างแนวทางในการพัฒนาความพร้อมให้ตรงต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้อย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1.2.2 เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เกิดความพร้อม

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 เทศบาลตำบลป่าจ้อย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีความพร้อมในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบริหารจัดการ อย่างไร ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.3.2 เทศบาลตำบลป่าจ้อย มีแนวทางอย่างไรในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบริหารจัดการ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาค้างนี้ คือ พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 7 แห่ง

1.4.2 ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ตามหลักการบริหารจัดการ 4M's ครอบคลุมความพร้อม 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ

1.4.3 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ จำนวน 53 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ส่งเด็กเล็กเข้าศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลป่าจ้าว จำนวน 21 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 7 คน ผู้ใหญ่บ้าน 16 คน และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 8 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลป่าจ้าว ปลัดเทศบาลตำบลป่าจ้าว นักบริหารการศึกษา ประธานประชาคมตำบลป่าจ้าว ประธานสภาเทศบาลตำบลป่าจ้าว ตัวแทนกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตัวแทนภาคประชาชนตำบลป่าจ้าว โดยนำผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มแรก นำมาจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยร่วมกันประชุมวางแผนในการนำผลการศึกษาที่ได้นำมาสร้างแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

เทศบาลตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีข้อมูลสนับสนุนเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ตรงกับความต้องการของประชาชน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชาชน หมายถึง หมู่พลเมือง ประชากรมนุษย์ ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลป่าจ้าว ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือ ญาติ พี่ น้อง ที่รับผิดชอบในการนำเด็กเข้าศึกษา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลป่าจ้าว

การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก ในวัยของเด็กช่วงอายุ 3-5 ปี ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลป่าจ้าว

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาแก่เด็กตั้งแต่อายุ 3 ปี จนถึง 5 ปี ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลป่าจั่ว

ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ

ความพร้อมด้านบุคลากร หมายถึง กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจั่ว ได้แก่ นักวิชาการศึกษา ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ที่เพียงพอ และมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการศึกษา

ความพร้อมด้านงบประมาณ หมายถึง เงินรายได้ของเทศบาลตำบลป่าจั่วและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล รวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลป่าจั่ว ในการสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เพียงพอต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง สื่อหรือครุภัณฑ์ทางการศึกษา และอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจั่ว ที่เพียงพอ

ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจั่ว ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กรของเทศบาล การติดต่อประสานงาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นโยบายของผู้บริหารเทศบาลในการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจั่ว

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลป่าจั่ว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย